

A szakszervezetek és

az Üzemi Tanács

A szakszervezet
létrejötte

A szakszervezet
joga

A szakszervezet
hatásköre

Üzemi Tanács

2009

Munkajogi elsősegély
I.

A szakszervezetek és az Üzemi Tanács

Munkajogi elsősegély I.

Szakszervezet minden olyan szervezet, amely abból a célból jön létre, hogy a munkavállalók érdekeit védje, előmozdítsa és képviselje. A szakszervezetek jogait az Alkotmány is biztosítja.

Szakszervezet **alapításához** az egyesülési törvényt kell figyelembe venni. Legalább tíz alapító tagnak ki kell mondania a szervezet megalakítását, elfogadni a szervezet alapszabályát, majd megválasztani az ügyintéző és képviselői szerv tagjait. Ezt követően kérni kell a szervezet bírósági nyilvántartásba vételét. A szervezet elsősorban a tagdíjából gazdálkodik, de folytathat vállalkozási tevékenységet is. A tagdíj általában a munkabér vagy a minimálbér 1%-a, ez a szervezet döntésétől függ.

A hatályos jog biztosítja a szervezkedés szabadságát: ha a munkavállalók szakszervezet alapítása mellett döntenek, vagy be akarnak lépni egy már működő szakszervezetbe, senki nem akadályozhatja meg. Sőt, aki megakadályozza, az bűncselekményt követ el.

Egyetlen dolgozót sem érhet hátrány amiatt, ha egy érdekképviselői szervezetnek a tagja, ezt a Munka Törvénykönyve, az esélyegyenlőségi törvény, sőt maga az Alkotmány is garantálja.

A törvény biztosítja a jogot, hogy a munkavállalók szakszervezetet alakítsanak, vagy szakszervezetbe lépjenek. A szakszervezetek hazai és nemzetközi szövetségekhez, szakszervezeti konföderációkhoz is csatlakozhatnak, hogy hatékonyabban harcolhassanak a tagok és más munkavállalók jogaiért. A szakszervezet létrejöhet egy munkahelyen belül is, de arra is lehetőség van, hogy egy nagyobb szakszervezet alapszervezeteket vagy csoportokat hozzon létre a munkahelyeken. Egyetlen munkáltatónak sincs joga követelni, hogy dolgozói nyilatkozzanak arról, tagjai-e valamely szakszervezetnek.

A szakszervezet joga, hogy tájékoztassa tagjait az anyagi, szociális és kulturális, valamint élet- és munkakörülményeiket érintő jogaikról és kötelezettségeikről – ebbe beletartozik például a munkabérre, egyéb juttatásokra, munkavédelmi előírásokra, munkajogi és egyéb jogi előírásokra vonatkozó tájékoztatás.

Joga, hogy képviselje tagjait, illetve azok munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeit a munkaadóval szemben és az állami szervek előtt.

A szakszervezetek és az Üzemi Tanács

Munkajogi elsősegély I.

A szakszervezet tagja meghatalmazhatja a szakszervezetet, hogy az képviselje a bíróság vagy más hatóság előtt munkaviszonyával kapcsolatos ügyben.

A munkavállalók képviselőjében **egyedül a szakszervezet joga kollektív szerződést kötni.**

Az állami szervek, önkormányzatok és a munkáltató is kötelesek a szakszervezetekkel együttműködni, valamint információkat szolgáltatni az érdekvédőknek, és azok felvetéseire harminc napon belül válaszolni.

A szakszervezetet előzetesen értesíteni kell a munkavállalók nagyobb csoportját érintő változásokról, a szakszervezet jogosult ezzel kapcsolatos álláspontját közölni.

A szakszervezet joga minden olyan kérdésben tájékoztatást kérni, ami a munkaviszonnyal kapcsolatos, vagy a munkavállalók gazdasági, szociális érdekeit érinti, így a bérek, juttatások alakulásáról vagy a munkaidőszervezésről. A munkáltató köteles megadni az információkat, és köteles válaszolni. Ha a szakszervezet nem ért egyet, konzultációt kezdeményezhet ezzel kapcsolatban.

Ha nincs üzemi tanács, a munkáltató a szakszervezetet köteles tájékoztatni olyan kérdésekről, amik a legtöbb munkavállalót érintik, így

- a munkáltató gazdasági helyzetéről;
- a beruházásokról, a tevékenységi kör módosításáról;
- a bérek, keresetek alakulásáról.

A szakszervezet joga ellenőrizni a munkakörülményeket, és hogy a munkáltató betartja-e az erre vonatkozó szabályokat. A mulasztást jelezheti, és eljárást is kezdeményezhet.

Ha a munkáltató a munkavállalókat vagy az érdekképviselőt érintő jogszerűtlen intézkedéseket tesz, ezek ellen a szakszervezet kifogást nyújthat be.

A szakszervezetnek ahhoz is joga van, hogy információkat nyújtson a tagjainak, tájékoztassa őket a szakszervezet és a dolgozók számára fontos eseményekről.

A szakszervezeti tisztségviselőket **munkaidő-kedvezmény** illeti meg, amelyet érdekvédelmi feladatok ellátására fordíthatnak.

A szakszervezetek és az Üzemi Tanács

Munkajogi elsősegély I.

A tisztségviselők fokozott munkajogi védelmet élveznek, így a szakszervezet hozzájárulása kell a kirendelésükhöz, hosszabb időtartamú kiküldetésükhöz, de főképp a munkáltatói rendes felmondáshoz.

A Munka Törvénykönyve biztosítja a jogot a munkavállalóknak, hogy ők maguk is részt vegyenek a cég vezetésében, és beleszóljanak a fontosabb döntésekbe. Ha tizenötönél többen dolgoznak egy adott helyen, a törvény szerint üzemi megbízottat kell választani. Ha pedig a létszám az ötven főt is eléri, egy több tagból álló testület, az **üzemi tanács** vesz részt a vezetésben. **Az üzemi megbízottat és az üzemi tanács tagjait is a munkavállalók választják maguk közül.**

Az üzemi tanácsot bizonyos kérdésekben együttdöntési jog, míg más témákban véleményezési jog illeti meg.

A cégvezetés csak az üzemi tanáccsal együtt dönthet a kollektív szerződésben meghatározott jóléti célú pénzeszközök felhasználásáról és a jóléti ingatlanok hasznosításáról. A fontosabb döntéseket (így az átalakulásról, átszervezésről, privatizálásról szóló döntést) előzetesen az üzemi tanáccsal véleményeztetni kell. Ugyanígy joga van véleményt nyilvánítani a képzési tervekről, az éves szabadságolási tervről, a fontosabb belső szabályzatok tervezetéről vagy az új munkaszervezési módszerek bevezetéséről. A munkáltató ezen kívül köteles tájékoztatni az üzemi tanácsot a gazdasági helyzetét érintő kérdésekről, a tevékenységi körének esetleges módosításáról, a bérek, keresetek alakulásáról, a foglalkoztatás és a munkafeltételek jellemzőiről, illetve a munkaidő felhasználásáról.

LIGA Szakszervezetek

www.liganet.hu; E-mail: info@liganet.hu
1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 27/a.
Tel.: (36-1) 321-5262; Fax: (36-1) 321-5405

2009